

KURJER WILEŃSKI

Rok V.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr. 277 (1324)

Dziesięciolecie Wielkiej Rumunii.

Dzień 1-go grudnia jest 10-tą rocznicą zjednoczenia ze Starą Rumunią innych ziem rumuńskich, pozostających przedtem w granicach państw sąsiednich. 1-go grudnia 1918 r. król Ferdynand wkroczył na czele armii rumuńskiej do Bukaresztu, opuszczonego przez okupacyjne wojska niemiecko-austriackie. Tegoż dnia nastąpiło proklamowanie w Alba Julia przez Rumunów siedmiogrodzkich przyłączenia Siedmiogrodu do państwa rumuńskiego. Oba te wydarzenia stanowią zakończenie procesu tworzenia się dzisiejszej Rumunii i wskutek tego dzień, kiedy one nastąpiły, obchodzą Rumuni jako swoje święto państwowe.

Zrywając sojusz, łączący ją z Austro-Węgierską monarchią i wstępując w wojnę z nią, Rumunia zaczęła z jednej strony pod wpływem nacisku Ententy, z drugiej — pod wpływem dążenia do zjednoczenia ze sobą ziem siedmiogrodzkich, etnograficznie w znacznej części rumuńskich. Decyzja ta nie przyszła łatwo. Król Karol I na początku wojny wystąpił za wypełnieniem zobowiązań sojuszniczych wobec Austrii i czynnego jej poparcia, lecz spotkał się ze stanowczym sprzeciwem Rady Koronnej. Niedługo potem król zmarł (10-X 1914), a bratanek i następca jego Ferdynand I po długich wahaniach zdecydował się pchnąć politykę rumuńską w przeciwnym kierunku i 27 sierpnia 1916 roku ogłosił wojnę Austro-Węgrom. Chwila wydała się bardzo odpowiednią. Niemcy wyczerpane niepowodzeniem pod Verdun, Austrija zajęta odpięramiem szóstej ofensywy włoskiej nad Isonzo, zwycięski atak Brusilowa na Wołyniu i Bukowinie — wszystko to otwierało przed Rumunią wielkie możliwości. Nadzieje jednak na łatwe zwycięstwo srodeż zawiodły. Armia, a szczególnie dowództwo rumuńskie wykazało zupełnie niedostateczne przygotowanie do poważnej akcji wojennej.

Dano czas armjom niemieckim i austriackim do przegrupowania się i w ciągu 3-tych tygodni po trzech przegranych bitwach utracono zajęty niemal bez walki Siedmiogród. Nastąpiła koncentryczna ofensywa armii Falkenhayna i Mackenzena, zakończona okupacją całej Wołoszczyzny wraz ze stolicą królestwa Rumuńskiego — Bukaresztem. Król Ferdynand z resztkami armii wycofał się do nieokupowanej części Multan i przebywał w Jassach aż do późnej jesieni 1918 r. 7 maja 1918 r. zawarła Rumunia niezmiernie ciężki pokój z państwami centralnymi w Bukareszcie, zalamane się jednak ich w półroczu później i ogólna zmiana sytuacji wojennej i politycznej uczyniła warunki tego pokoju bezprzedmiotowymi. Sytuacja złożyła się dla Rumunii niezwykle pomyślnie. Przeciwnicy byli rozgromieni na głównych frontach i nie byli w stanie okazać Rumunom poważniejszego oporu. Wypadki potoczyły się w temple bardzo szybko, gdyż na terytorium dzisiejszej Rumunii nie okazało się wówczas żadnej siły, zdolnej do przeciwstawienia się aspiracjom rumuńskim. W dniu 1 grudnia 1918 r. cała dzisiejsza Rumunia była we władzy rządu bukaresztańskiego. Zdobycz wojenna była tak wielka, o jakiej nikt chyba w Rumunii na początku wojny nie marzył.

W ciągu pierwszego dziesięciolecia swego istnienia wielka Rumunia dokonała ogromnej pracy wewnętrznej. Jej mężowie stanu wykazali wielkie zrozumienie konieczności państwowych oraz wielką bezwzględność przy ich załatwianiu w stosunku do interesów poszczególnych klas lub grup społecznych. Przy końcu wojny stosunki społeczne wymagały radykalnej reformy. Rumunia była krajem, w którym 1/2 proc. ogólnej ilości właścicieli ziemskich posiadało przeszło 50 proc. obszaru rolnego. Zaburzenia chłopów na terenach w roku 1907 i ciągły ferment wśród bezrolnych i małorolnych mas, groziły powtórzeniem się w daleko większym rozmiarach, zwłaszcza, że przykład Besarabii, dokąd już zdążyły przeniknąć idee bolsze-

wickie z Rosji, znajdował oddźwięk w innych częściach państwa.

Rząd rumuński ocenił w całej pełni zagrażające stąd niebezpieczeństwo i z wielką energią przeprowadził radykalną reformę rolną. W ciągu kilku lat wywłaszczono w Rumunii około 6 milionów hektarów większej i państwowej własności i utworzono z tego około półtora miliona nowych drobnych gospodarstw. Stan posiadania drobnej własności ziemskiej podniósł się z niespełna 12-tu milionów ha w r. 1916 do 18-tu milionów ha przy końcu roku 1924.

W tym radykalizmie reformy odegrały pewną rolę względy polityczne. Wielka własność ziemiska w nowonabytych prowincjach znajdowała się przeważnie w rękach osób narodowości nierumuńskiej — Węgrów, Niemców, Rosjan. Przez znaczne obciążenie ich majątków podjęto polityczne wpływy tych osób i wzmocniono stanowisko ludności rumuńskiej.

Troska o szybsze i ściślejsze zespolenie się wszystkich nowych terytoriów ze Starą Rumunią zrodziła również silny prąd centralistyczny, którego wyrazem była polityka partii liberalnej, reprezentowana przez obu braci Bratianu.

Z centralizmem szedł w parze nacjonalizm rumuński, zmierzający do nadania państwu jaknajbardziej narodowo-rumuńskiego charakteru. Rumuni nie bez racji przypuszczali, że mniejszości narodowe, z wyjątkiem może Polaków i Niemców, skłonne będą — przynajmniej narazie — do ulegania tendencjom odśrodkowym. Stąd wewnętrzna polityka Rumunii nacechowana była — zwłaszcza w okresie rządów partii liberalnej — silnym nacjonalizmem i nietolerancją względem innych narodowości.

Niezmierzanie niski poziom ludności wiejskiej i centralistyczno-biurokratyczny system administracji, nie przebiegającej w srodkach działania, wytworzyły w Rumunii specyficzne stosunki, w których podczas wszelkich wyborów, odnosiła drugoczęść zwycięstwo ta partia, w której rękach znajdowała się w chwili wyborów władz. Wybory w czerwcu 1920 roku dały rządzącej wówczas partii ludowej gen. Averescu 215 mandatów, zaś liberalom braci Bratianu tylko 8. W niespełna 2 lata później w marcu 1922 r. wybory przeprowadzał rząd J. Bratianu i uzyskał 250 mandatów, podczas kiedy partia Averescu tylko 10.

Powiększenie więcej niż w dwójnasób terytorium państwa rumuńskiego odbyło się kosztem wszystkich niemal sąsiadów. Musiały wskutek tego wszystkie rządy rumuńskie zwracać baczną uwagę na kwestię zabezpieczenia swego nowego stanu posiadania przed tendencjami odwetowymi tych sąsiadów. Środkiem ku temu miały być liczne sojusze, przedewszystkiem z Polską i Francją. Od strony najmniej z poniesionymi stratami pogodzonych Węgrów zabezpieczał Rumunię udział w t. zw. Małej Entencie, czyli porozumieniu trzech państw sukcesyjnych co do wzajemnego zabezpieczenia się przed ewentualnymi dążeniami do restauracji monarchii habsburskiej w tej czy innej formie. Rumunia, która jakiś czas wahała się przystąpić do tego porozumienia, zdecydowała się na ten krok pod wpływem próby ex-cesarza Karola na wiosnę 1921 roku przywrócenia sobie korony węgierskiej. Naogół ostrze Małej Ententy zwrócone jest przeciwko Węgrom, ponieważ wojenna Austria zrezygnowała z wszelkich szerszych aspiracji, kontentując się dążeniem do stania się jednym więcej państwem w Rzeszy Niemieckiej.

Największe jednak niebezpieczeństwo zagraża Rumunii ze strony Rosji, która, pomimo licznych prób, dotąd straty Besarabii nie uznała. Nieobliczalny kolos rosyjski, nie związany żadnymi zobowiązaniami międzynarodowymi i nie będący członkiem Ligi Narodów zechce zapewne każdą konflagracją na Bałkanach lub w Europie Środkowej wykorzystać, aby zdobyć z powrotem utraconą prowincję.

Zniewala to rząd rumuński do wielkiej czujności, zwłaszcza, że ludność ukra-

OD WYDAWNICTWA.

Niniejszem podajemy do wiadomości naszych Szanownych Prenumeratorów i Czytelników, że począwszy od dnia 3-go b.m. „KURJER WILEŃSKI“ w zwiększonym formacie drukowany będzie w drukarni „Znicz“ przy ul. Św. Jańskiej 1, która to drukarnia z dniem 1 b. m. przeszła pod osobisty zarząd naszego Wydawnictwa.

STANISŁAW FRACKIEWICZ

S. + P.
Starszy Asesor Oddziału Eksploatacyjnego. Członek Zarządu Z.U.K. Koła Wilno-osob. zmarł dnia 1 grudnia 1928 r. w wieku lat 35.
Eksportacja zwłok ze szpitala Kolejowego na Wilczej Łapie na cmentarz Rosa odbędzie się w dniu 3 grudnia 1928 r.
O czym zawiadamia składając wyrazy Czcł Zmarłemu
ZARZĄD KOŁA.

Przed grudniową sesją Rady Ligi Narodów.

Stara piosenka urzędówki litewskiej.

KOWNO, 1. XII. (Pat.) „Lietuvos Aldas“ w związku z nadchodzącą sesją Rady Ligi Narodów zamieszcza artykuł wstępny, dotyczący konfliktu polsko-litewskiego.

Pismo wypowiada opinie, że wileński węzeł polityczny nie może być rozcięty przez Ligę Narodów, dopóki Polska nie uzna praw Litwy. Istnieją przewidywania, że tym razem Chamberlain w Lugano wystąpi przeciwko Litwie niemniej surowo, niż uczynił to ostatnio w Genewie. Podtrzymywano go będzie także przedstawiciel Francji. Pesymistyczne perspektywy rysują ci, którzy mówią o organizowaniu przez Anglię bloku antysowieckiego z Polską i Rumunią na czele. Chamberlain — sądzi on — będzie wywierał nacisk na Litwę, ażeby ta szła na rękę Polsce i aby w ten sposób można było wzmocnić blok antysowiecki.

My nie wierzymy — pisze dziennik — ażeby ów blok był czemś realnym w kombinacjach zachodnio europejskich polityków. Nie wierzymy również, ażeby w obecnych warunkach politycznych cokolwiek mogło zmusić Litwę do zrzeczenia się przez nią swych praw. Jak pisaliśmy w swoim czasie, Rada Ligi Narodów powinna, po wysłuchaniu sprawozdania o sporze litewsko-polskim orzec, że Litwa spełniła swój obowiązek jako strażniczka pokoju i że niebezpieczeństwo wojenne w tym zakątku Europy w chwili obecnej nie istnieje, szczególnie jeśli wziąć pod uwagę, że Litwini nie zamierzają i nie mogą napaść na Polskę i że z drugiej strony sami Polacy podpisali pakt Kelloga i dali obietnicę nienapać na Litwę.

Dalej obydwu państwom należałoby dać możliwość, ażeby w czasie drogą pokojową włożyły swe stosunki. Nie byłoby to trudne do uskutecznienia, jeśli się uwzględni, że Litwa nie wyraża chęci prowadzenia pertraktacji z Polską i że w przyszłości szukać będzie dróg dla uregulowania przedewszystkiem stosunków gospodarczych między obu państwami, — które de facto już istnieją. — Tą drogą Rada Ligi Narodów mogłaby najlepiej dowleść swego objektivizmu.

Woldemaras zwleka z podpisaniem protokołu ostatniej konferencji królewieckiej.

KOWNO, 1. XII. (Pat.) Sekretarz delegacji polskiej na konferencji w Królewcu wileńskiej, w dalszym ciągu przebywa w Kownie, ponieważ protokół dotychczas nie został podpisany.

Upadek marynarki francuskiej.

PARYŻ, 1. XII. (Pat.) Na posiedzeniu komisji Spraw Zagranicznych Izby Leygues wykazał, że od roku 1918 marynarka francuska upadła z 850 tys. tonn do 400 tys. t. Do roku 1922 Francja wybudowała jednostek morskich zaledwie 28 tys. t., podczas gdy Włochy wybudowały 89 tys., Japonia 465 tys., Stany Zjednoczone 870 tys., Wielka Brytania jeden milion 170 tys. tonn. Budowa marynarki francuskiej na rok 1929 jest niższa o 26 proc., od budowy z roku 1914, podczas gdy budowa Stanów Zjednoczonych wzrosła o 165 proc. Japonii o 120 proc., Włoch o 15 proc.

ńska, zwartą masą zamieszkująca północną Besarabię, zdradza żywe sympatie albo do sowieckiej republiki ukraińskiej, albo wogóle do niepodległościowych dążeń narodu ukraińskiego.

Sojusz polsko-rumuński, zawarty w Bukareszcie 3-go marca 1921 roku ma na celu wspólną obronę granic tych państw przed agresją rosyjską.

Król Ferdynand I był pierwszym z pośród głów innych państw, który złożył oficjalną wizytę Naczelnikowi Państwa Polskiego na wiosnę 1923 r.

W opinii polskiej daje się zauważyć pewien pesymizm co do efektywnej wartości dla Polski sojuszu z Rumunią. Przyczyną tego dość dziwnego zjawiska nie jest bynajmniej brak sympatii do naszego sprzymierzeńca. Można tylko stwierdzić, że sympatie nie miały sposobności rozwinąć się i nazwewnątrz ujawnić. Ze wszystkich naszych bezpośrednich sąsiadów Rumunia jest w Polsce najmniej znana. Brak pomiędzy nami szerszej wymiany ludzi i dóbr kulturalnych z wyjątkiem jedynej konferencji prasowej polsko-rumuńskiej w Galacii nie przypominamy ani jednej wycieczki rumuńskiej w Polsce lub polskiej w Rumunii. Literatura rumuńska jest u nas zupełnie nieznaną. W Sejmie polskim znaleźć można gazety i czasopisma ze wszystkich stron Europy — z wyjątkiem Rumunii. Zapewne to samo dzieje się w Bukareszcie.

Z wybitnych polityków i uczonych rumuńskich odwiedzili Polskę zdaje się tylko prof. Iorga i Take-Ionescu, kiedy był mi-

nistrem spraw zagranicznych. W Polsce na palcach można policzyć ludzi, którzy choć cokolwiek znają Rumunię poza Bukaresztem, Constanzą i limanami morza Czarnego. Należałoby życzyć, aby polscy uczeni, politycy i turyści poszli w ślady Marszałka Piłsudskiego i choć część swych wakacji poświęcili na zapoznanie się z naszym sprzymierzeńcem. Tego samego mamy prawo oczekiwać i ze strony Rumunów.

Jeżeli świadomość konieczności poznania się wzajemnego i zbliżenia nie zapuści w obu społeczeństwach, trudno oczekiwać wzrostu obustronnych sympatii, które nie stworzy ani nakaz rządów, ani istniejące między nimi przymierza.

Doceniając całkowicie potrzebę tego przymierza i składając narodowi rumuńskiemu serdeczne gratulacje z powodu 10-letniej rocznicy ziszczenia jego ideałów narodowych, chcemy wyrazić życzenie, aby następne dziesięciolecie stało się początkiem istotnego zbliżenia i współpracy obu społeczeństw. W naszej współczesnej epoce zabezpieczyć i utrwalić zawierane przez rządy przymierza najskuteczniej potrafią zainteresowane społeczeństwa przez poznanie się, zrozumienie i zadziwienie wzajemnych sympatii we współpracy kulturalnej i gospodarczej

Testis.

Dzień polityczny.

Wczoraj Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął na audjencji węgierskiego min. Valko w towarzystwie pos. Belitski. Po audjencji Pan Prezydent wydał śaladanie na cześć gości, w którym wzięli udział oprócz Pana Prezydenta, min. Valko i pos. Belitski, Marszałek Piłsudski, min. Zaleski, kardynał Kakowski, marszałek Senatu Szymański i marszałek Sejmu Daszyński.

W dniu wczorajszym p. premier Bartel przyjął bawiącego w Warszawie węgierskiego ministra spraw zagranicznych p. Valko i posła węgierskiego w Warszawie p. Belitskę. P. min. Valko udekorował prem. Bartla wielką wstęgą orderu Zasługi (Pour le mérite).

Na sesję grudniową Rady Ligi Narodów, która tym razem odbędzie się w Lugano, udaje się delegacja polska w następującym składzie: min. Zaleski przewodniczący delegacji, delegat polski przy Lidze Narodów min. Sokal, naczelnik wydziału ustrojów międzynarodowych p. Tarnowski, naczelnik wydziału wschodniego p. Hołdówko, dyrektor gabinetu ministra p. Sumla-kowski.

Dla bawiącego w Warszawie od kilku dni cenzora Związku Narodowego Polskiego w Ameryce p. Sypniewskiego oraz wydawcy „Wiadomości Codziennych“ p. Kurdziała i wydawcy „Dziennika dla Wszystkich“ p. Ruszkiewicza w dniu wczorajszym wydał przyjęcie Syndykat Dziennikarzy Warszawskich. Po powitaniu gości przez prezesa Syndykatu Dzien. p. Giełżyńskiego, cenzor Sypniewski scharakteryzował stosunki panujące wśród wychodźstwa polskiego w Stanach Zjednoczonych oraz rolę ich w życiu publicznym Stanów.

P. Kurdziała zobrazował warunki pracy dziennikarskiej w prasie polsko-amerykańskiej. W końcu p. Pankiewicz mówił o współdziałaniu między emigracją polską a krajem, co będzie miało swój wyraz na wystawie powszechnej w Poznaniu.

W połowie grudnia odbędzie się w Ministerstwie Przem. i Handlu zjazd radców handlowych przy polskich poselstwach zagranicznych. Na zjazd ten przybędą wszyscy radcowie handlowi. Obradować oni będą nad sprawą ewentualnego rozszerzenia naszych rynków zbytu i usprawnieniem naszego obrotu towarowego z zagranicą. Obrady potrwać kilka dni.

Dowiadujemy się, że w najbliższym czasie wojewoda krakowski Darowski zostanie przesłany w stan spoczynku. Na jego miejsce prawdopodobnie powołany będzie obecny wojewoda tarnopolski Kwiatkowski, zaś urząd wojewódzki w Tarnopolu obejmie jeden ze starostów powiatu północno-wschodniego.

W dniu 1 b. m. pod przewodnictwem p. prezesa Rady Ministrów prof. Bartla odbyło się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów, na którym załatwiono szereg spraw bieżących.

Aby dać możność Sz. Publiczności oglądać wielkie arcydzieło
RAMONA „BIAŁY ORZEK”.
Dyrekcja kina „POLONJA“ urzędują w sobotę i w niedzielę od godz. 12 do 4-1.
Poranki po cenach żniwnych.

Zamknięcie obrad konferencji kolejowej.

Jak donosi P. A. T. w sali posiedzeń magistratu krakowskiego nastąpiło zamknięcie obrad konferencji kolejowej. Delegaci państw przedłożyli wnioski co do ruchu pociągów ciężarowych. Między innymi zgłoszono ze strony Polski wniosek, aby konferencja w sprawie ruchu pociągów towarowych odbyła się w dwa tygodnie po europejskiej konferencji w sprawie ruchu pociągów osobowych, wówczas bowiem będzie się miało dane, na podstawie których układać można rozkład ruchu pociągów towarowych.

Dalej omawiano sprawy przesyłek towarów i zabezpieczenia ich od uszkodzenia. Wreszcie omówiono cały szereg spraw czysto technicznych, które rozpatrzone będą szczegółowo na następnej konferencji, mającej się odbyć 5-go kwietnia 1929 roku w Splicie (Jugostawia). Przewodniczący podziękował reprezentantom polskich kolei państwowych za przyjęcie oraz za to, że konferencja niniejsza przyniosła cenne wytyczne dla dalszej pracy i porozumienia między państwami. W końcu został uczczeniście konferencji przez dyrektora kolejowej w Krakowie p. Barwick.

Konfekcja męska
Bielizna

Trykotażę

Palta

Sniegowce

Koce

Wojskowe Zjednoczenie Spożywcze

Mickiewicza 13.

Sprzedaż dla wszystkich.

3932

Nowy rząd lotewski.

P. Balodis nadal min. spraw zagranicznych.

RYGA, 1. 12. (Ate). Skład nowego rządu koalicji centrowo-prawicowej jest następujący: premier Celmins (związek chłopski), minister spraw wewnętrznych Lajmiesz (związek chłopski), wojsko Ozolis (blok narodowy), skarż Peirewitz (blok narodowy), sprawy zagraniczne Balodis (blok centrum), komunikacja Ozolinsz (centrum demokratyczne), oświata Zemels (partia nowych gospodarzy), opieka społeczna Rubuls (latgalska demokratyczna partia chłopska), sprawiedliwość bar. Dūstoriolh (Niemcy), wiceminister rolnictwa z prawem głosu Iubuls (latgalska chrześcijańska partia chłopska). Frakcja polska zatrzymuje swoje dotychczasowe stanowisko wiceministra spraw wewnętrznych, na którym pozostaje nadal poseł Wierzbicki. Dziś rano premier Celmins złożył prezydentowi listę rządu do zatwierdzenia. Na popołudniowym posiedzeniu sejm rządu przedstawił się Sejmowi, poczem Lajmiesz odczytał deklarację rządową.

RYGA, 1. XII. (Pat). Parlament uchwalił 54 głosami przeciwko 40 wotum zaufania dla nowego rządu.

Wytyczne polityki nowego rządu.

RYGA, 1-XII. (Pat). Deklaracja rządu Celminsa, odczytana na wczorajszym posiedzeniu Sejmu, zawiera następujący program nowego rządu:

W dziedzinie polityki zagranicznej rząd zamierza rozwinąć międzynarodowe stosunki lotwy, zawierając nowe traktaty handlowe, podtrzymując pokojowe tendencje w Europie Wschodniej i czynnie współpracować z Ligą Narodów. Rząd będzie dążył do zachowania i rozszerzenia politycznego związku estońsko-lotewskiego na podstawie bliskiej ekonomicznej i kulturalnej współpracy, a także do pogłębienia stosunków z wszystkimi innymi państwami bałtyckimi.

W dziedzinie polityki wewnętrznej program zapowiada wzmocnienie władzy administracyjnej, podtrzymanie spokoju, po-

rządki i bezpieczeństwa obywateli oraz bezwzględna walkę z elementami antypaństwowymi. W dziedzinie gospodarki rolnej rząd będzie dążył do definitywnego wprowadzenia w życie reformy rolnej, przestrzegając jednak zasady własności prywatnej, tak co do nowych, jak i dawnych rolników.

Dalej rząd obiecuje rozszerzenie sieci kolejowej. W dziedzinie kultury i oświaty program rządowy zapowiada rozszerzenie sieci szkół zawodowych rolniczych i rzemieślniczych, przyczem odpowiednie fundusze będą przeznaczane także na takie szkoły i domy ludowe mniejszości narodowych. Ustawodawstwo, dotyczące szkół mniejszościowych nie będzie zawierało nic takiego, co by prawa tych szkół zmniejszało.

Powszechne rozbrojenie a Ameryka.

WASZYNGTON, 1. XII. (Pat.) Sekretarz Stanu w Departamencie wojny w do- rocznym raporcie dla Prezydenta Coolidge'a oświadcza, że najważniejszymi potrzebami armii, z punktu widzenia jej udziału w wojnie, są rozwój i ulepszenie broni oraz środków technicznych.

W celach osłabienia większej ruchliwości armii badany jest obecnie szczegółowo problem zastosowania motorów i środków mechanicznych. Raport zaznacza, że obecny stan armii Stanów Zjednoczonych, obejmujących terytorium 3 mil. mil² ze 120 milionami ludności, wynosił zaledwie 66.105 żołnierzy. Wobec tego Departament wojny zastanawia się z wielką troską nad sprawą nowego ograniczenia sił zbrojnych.

Niespokojny przebieg święta państwowego w Zagrzebiu.

WIEDEŃ, 1.XII. (Pat.) Dzienniki donoszą z Zagrzebia: Dzisiejsze święto państwo- we miało w Zagrzebiu przebieg niespokojny. Koalicja chłopsko-demokratyczna wezwała ludność do biernego oporu.

Rano odbyły się we wszystkich szkołach wykłady na temat znaczenia dnia dzisiejszego. Słuchacze uniwersytetu wtargnęli do sal szkolnych i przeszkadzili wykładom. Trzej nieznanymi sprawcy wywiesili na katedrze w Zagrzebiu trzy chorągwie czarne.

Policia skonfiskowała chorągwie i aresztowała sprawców, których następnie tłum usiłował odfić. W czasie strzelaniny, jaka się wywiązała, cztery osoby zostały zranione, z których dwie ciężko.

Francja broni się przed występami zbrodniarzy cudzoziemskich.

PARYŻ, 1.XII. (Pat.) Wobec stale powtarzających się wypadków zbrodni, popełnianych przez cudzoziemców na terytorium Francji, Rada Ministrów na dzisiejszym ran- nem posiedzeniu przyjęła całokształt postanowień, mających na celu wzmocnienie nadzoru nad tego rodzaju niedopuszczalnym n. dużywaniem gościnności francuskiej.

Szczególny sposób zwracania na siebie uwagi.

WIEDEŃ, 1.XII. Pat. Dziś przed południem wdrapał się powien mężczyzna na parapet parla- mentu i rzucił stamtąd 6 kamieni w okna salonu kanclerza Sejpa, powodując rozbiście 4 szby.

Osobnika tego aresztowano. Powiedział on, że jest szoferem bez zajęcia i żyje w największej nędzy i że w ten sposób chciał zwrócić na siebie uwagę. Na szczęście nikogo w tym czasie w salo- nie kanclerza nie było.

Teatr „Rewja“

Sala Klubu Kolejowców
(Dąbrowskiego 5).

Dziś! otwarcie sezonu
„Servus Wilno“.

Na czele zespołu słynne artystki warsz. teatru „Morskie Oko“ Nelly Herten, St. Nowicki, Z. Wilczkowski, Ad. Leliwa, Hel. Hallina i in. Codzien. 2 przedst. o 7.30 i 9.30 w. Bilety od zł. 1.10 do zł. 5.10 od g. 6-jej w kasie teatru. 3955

Przy otyłości, artretyzmie i chorobie cukrowej, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa“ wzmocnia czynności żołądka i kiszki oraz ułatwia trawienie. Badacze chorób przemiany materii stwierdzają świetne wyniki, otrzymane przy stosowaniu wody Franciszka-Józefa. Zadać w apt.

Strzeżcie się przeziębienia.

Zbliża się zima z jej srogim powietrzem i każdy musi zaopatrzyć się w kalosze i śniegowce, dla pań zaś, które obają także o elegancję śniegowców, wskazaniem jest, by przy kupnie zadążyły wszędzie okazania wyrobów „Quadrat“ i przy porównaniu z innymi z lat- wocią dojdą do przekonania, iż śniegowce „Quadrat“ są naprawdę najbardziej eleganckie- mi, najtrwałszymi, najcieplejszymi w porówna- niu z innymi. Jakość gwarantowana. 3957

Jan Bułhak

ARTYSTA-FOTOGRAF
Jagiellońska 8, telefon 968, przyjmuje
od godz. 9—6 370

Z Rosji Sowieckiej.

Wojenne przygotowania Ros. Sow.

MOSKWA, 30. XI. (Kor. własna). Rada Komisarzy Ludowych ZSRR wydała dekret o wprowadzeniu przymusowego przysposobienia wojskowego w wyższych uczelniach sow. W-g tego projektu cały kurs przysposobienia ma wynosić 180 go- dzin. Czas ten jest podzielony następująco: w ciągu pierwszych 3 lat po 52 godz. (2 godz. tyg.) i w ciągu ostatniego roku — 24 godz.

W okresie wakacyjnym od 1/3 do 1/4 ogólnej ilości akademików, przeznaczonych do piechoty, kawalerji i artylerji, ma ob- bywać kilku tygodniowe ćwiczenia wojsko- we w obozach letnich. Akademicy prze- znaczeni do służby w wojskach technicz- nych, specjalnych, odbywają praktykę w różnych wojskowych fabrykach i przedsię- biorstwach. Po 9 miesięcznej służbie w szeregach i po zdaniu odpowiednich egzami- nów już w piątym roku otrzymują przy- sposobienie tytuł dowódcy rezerwy.

Ochrona macierzyństwa w Ros. Sow.

MOSKWA, 30. XI. (Kor. własna). Rząd ZSRR wprowadza tytułem próby w kilku guberniach nowe instytucje ubezpie- czeniowe dla matek.
Prawo korzystania z premij przysłu- giwać będzie tylko osobom, stale zamiesz- kującym na wsi. Za opłatą 10 kop. mie- sięcznie, mają otrzymywać włościanki le- karską i pieniężną pomoc podczas ciąży i porodu.

Rozpoczynamy z dn. 3-cim grudnia r. b.

SPRZEDAŻ GWIAZDKOWĄ

Znaczny wybór towarów we wszystkich działach.

Wielka ilość

kuponów i resztek gwiazdkowych.

CENY na wszystkie artykuły

w ciągu sprzedaży gwiazdkowej

znacznie niższe.

BRACIA JABŁKOWSCY Sp. Akc.

Mickiewicza 18.

3948

Polacamy Sz. Klienteli

Nowootworzony

DZIAŁ OBUWIA MĘSKIEGO

ZNACZNY WYBÓR.

CENY NISKIE.

Bracia Jabłkowski Sp. Akc.

Wilno, Mickiewicza 18.

3942

Wielki epos morza!

Bohaterskie walki z korsarzami!

„NIEWZYCIEŻONA FREGATA“

Dramat w 14 aktach.

będzie wyświetlany jutro w kinie Miejskiem

Rewelacyjne wspomnienia.

Niedawno p. min. Moraczewski na zjeździe Frakcji Rewolucyjnej P.P.S. w Katowicach opowiedział pewne wydarzenia, które wydaje się zupełnie nieprawdopodobnym, a jednak jest prawdziwe.

W 1918 r., gdy rozpadła się Austria, P. O. W. dowiedziała się o przygotowującym się napadzie pułków ukraińskich z armii austriackiej na Lwów i szykowała się do jego odparcia, lecz nie posiadała broni. Broń posiadała narodowa demokracja. P.O.W. zwróciła się kolejno o broń do p. Głabińskiego i do p. Mączyńskiego, lecz obaj odmówili. Dlaczego to zrobili Bóg jeden raczy wiedzieć. Ludzie, obiektywnie patrząc muszą stwierdzić, że p. p. Głabiński i Mączyński zrobili to z powodów partyjnych. W ten sposób uniemożliwiono odparcie napaści i przyczyniono się do wytworzenia się kilkudniowej walki krwa- wej na ulicach Lwowa.

W „Głosie Prawdy“ z dnia 11 listo- pada br. opowiada znowu płk. Wieniawa- Długoszowski, jak się to stało (w r. 1918), że brygadier Józef Haller objął naczelną dowództwo nad wszystkimi wojskami, które miało się organizować poza terenem objętym przez Niemców i Austriaków, a więc w sferze wpływów koalicji.

Z listu otwartego, ogłoszonego już przed kilku laty przez szereg oficerów II Brygady, wiadomo, że brygadier Haller nie miał wcale ochoty brać udziału w bohater- skiem postanowieniu II Brygady przebiecia się przez front austriacki na Ukrainę i, że pod Karaczką uprowadził go oficerowie przemocą. Nie odebrano mu jednak z tego powodu dowództwa i gen. Haller stał wów- czas pod Kanłowem, gdy dotarł danego pułku, wówczas podporucznik Wieniawa- Długoszowski z listami od komendanta P. O. W., wówczas pułkownika Rydza- Śmigłego.

Gen. Haller był pełen optymizmu i z tupetem wyjaśniał, jak stoją ugrupowani Niemcy, jak rozłożone są wojska, jak to on niezaprzeczenie atak niemiecki uprzędzi i, uderzwszy na nich w kierunku połud- niowym, rozbił w puch, a skreśliwszy po- tem ku północy, rozpedził wszystko, co mu stoi na drodze i pomaszkuje na połącze- nie się z korpusam gen. Dowbora-Muśni- ckiego.

Lekkomyślny optymizm się zmęcił i po wsze czasy pamiętna bitwa, bohater- ska bitwa pod Kanłowem, zakończyła się klęską żołnierza polskiego. P.O.W. zajęła się wówczas organizowaniem rozbitek, chronieniem ich przed niewolą bolszewi- cką i niemiecką i wysyłaniem ich na Mur- man i wtedy właśnie delegaci P. O. W.

p. p. Długoszowski i Schätzel, zetknęli się poraz drugi z gen. Hallerem, który po bit- wie kanłowskiej tak się ukrył, że w żaden sposób nie można go było odnaleźć.

W rozmowie ze Schätzelem i Długo- szowskim gen. Haller przyznał się, iż te- raz dopiero pojmuję w całej pełni służ- ność postępowania Komendanta Piłsud- skiego, nakazującego bezwzględnie organi- zowanie na terenie przez okupantów za- kospirowanych sił, zdolnych do walki z przeciwnikiem w danym momencie, i że wobec tego postanawia pracować z P.O.W. najzupełniej solidarnie za przedstawiciela uwiezonego Komendanta uważając płk. Śmigłego, z którego polecenia on, brygadier Haller, obejmuje dowództwo nad wszyst- kimi wojskami polskimi, które się uda zorganizować poza terenem, objętym przez Niemców i Austriaków, a więc w sferze wpływów koalicji. Zaznaczył ponadto, że absolutnie nie dopuścił, ażeby wojska tam organizowane były użyte dla jakichkol- wiek celów miejscowych, jak np. walki z bolszewikami, że między innymi przed- będzie przedewszystkiem do tego, by oddzia- ły polskie, skoncentrowane we Włoszech, u- żyte zostały przedewszystkiem do uderze- nia na chwilać się już i zdemoralizowa- ną Austrię, jak również akcentował, że pertraktować będzie przy organizowaniu armji polskiej z jeńców i ochotników bezpośrednio i tylko z przedstawicielstwem naczelnego dowództwa koalicji, wystrze- gając się jakiegokolwiek bądź pośrednictwa takich czy innych politycznych polskich czynników.

Te wspomnienia płk. Długoszowski- go, opowiadające rzeczy, znane tylko bio- rącym bezpośrednio udział w akcji, mają wielką historyczną doniosłość, bo wykazują, jak przez 10 lat narodowa demokracja sta- rała się fałszować historję. Gen. Haller prze- dostał się później do Francji, nieotrzymał zobowiązań, powziętych w Kijow- ię i zmienił zasadniczo stanowisko, ale nie chodzi o niego. To, co było poczęte z inicjatywy i najwyższego wyniku P. O. W. przedstawia się jako dzieło paryskiego Ko- mitetu Narodowego.

I nie umiano, a z partyjnych powo- dów też nie chciano utrzymać linii, jedy- nie szerszej, nakreślonej przez P. O. W. Pierwszy korpus, którego dowódcę gen. Dowbór-Muśnickiego narodowa demokracja okrzyknęła naczelnym wodzem wojsk pol- skich, musiano właśnie użyć do celów miejscowych walki z bolszewikami. Już były wydane rozkazy marszu na Mohylew na pomoc głównej kwaterze rosyjskiej przeciw bolszewikom, lecz na szczęście o-

13-ta Loteria Pań- stwowa

na cele do-
broczynne.

Clągnienie 21 grudnia
1928 r.

6.000 wygranych na ogólną sumę
188.000 złotych.

Główna wygrana 30.000 zł.

i mniejsze wygrane 15.000 zł., 5.000 zł. i t. d.

Wygrane wypłać się bez potrącenia.

Cena całego losu 8 zł., połówki 4 zł.

Losy są do nabycia w kolekturach, Kasach Skarbowych, sklepach tytoniowych i w Kan- celarii Generalnej Dyrekcji Loterii Państwo- wej, Warszawa, Nalewki 2, konto w P.K.O. Nr. 32.000. 3858-5977-1

Zamówienie wyciąć i przesłać:

Kancelaria Generalnej Dyrekcji Loterii Państwowej, Nalewki 2. Upraszam o przy- słanie mi..... sztuk losów Loterii Dobro- czynnej. Równocześnie wpłacam na konto P.K.O. Nr. 32.000 zł..... gr.....

Adres.....

Adres.....

pór żołnierza do tego nie dopuścił, a póź- niej gen. Dowbór złożył przed Niemcami broń bez jednego wystrzału, gdy pod Ka- niłowem II korpus w krwawej bitwie oca- lił honor polskiego sztabu.

I armji, utworzonej we Francji i Włoszech starano się nadać polityczno- partyjny charakter. Gdy w 1919 r. żołnierz polski, organizowany przez Komendanta Piłsudskiego od miesięcy już krwawił wzdłuż całej ściany wschodniej, gdy wojska z Francji udaly się do kraju i do boju, mieszkańcami jeszcze trzymano je na obczyźnie nie wyjaśnili ci, którzy je spowodo- wali, ale miały wyłącznie charakter partyjno- polityczny.

Powoli wszystko się wyjaśnia. Dłuzej fałszować historji i tumanlić opinie nie będzie można. Leży przecież w interesie powszechnym, by najzupełniejsze wyjaśne- nie wydarzeń z czasów powstania Państwa Polskiego nastąpiło jaknajprędzej, bo to więcej, niż cokolwiek, przyczyni się do u- zdrowienia stosunków u nas.

Stefan Żalski.

P. Dewey o rozwoju ekonomicznym Polski.

GDANSK, 1.XII. (Pat). Doradca fi- nansowy p. Dewey ogłasza dzisiaj w „Bal- tische Presse“ artykuł, omawiający gospo- darcze horoskopy Polski. Omówiwszy roz- wój gospodarczy życia Polski w posze- dzonych dziedzinach oraz rozwój finan- sów polskich, p. Dewey pisze m. in.: Każ- dy, kto żył w Polsce chociażby przez krótki czas, pozostaje pod wrażeniem natu- ralnych bogactw i możliwości rozwoju wlot- ków galery przemysłu polskiego. Obecnie brak jednak Polsce kapitalów, a także od- powiedniej organizacji. Czy obecny poletny rozwój będzie trwał, o tem zadecyduje sam naród polski.

W dalszym ciągu p. Dewey przytacza szereg liczb, ilustrujących wzrost wlotek oszczędnościowych w Polsce, który dowo- dzi równocześnie wzmaganą się zaufania do stabilizacji złotego. P. Dewey kończy następującymi słowami: Pragnąłbym zwró- cić uwagę na wzrastające znaczenie Polski w handlu międzynarodowym.

Kronika telegraficzna.

— Nowe manifestacje w związku z wyro- kiem, wydanym w sprawie Dimodugno, mordercy wicekonsula Nardiniego urządzili studenci laszy- stowscy w Turynie, Padwie i Triescie. — Do ża- dnych zajęć nie doszło.

— Funkcjonariusze poczty, telegrafu i te- lefonu w Wiedniu uchwalił z dniem 2 grudnia o- godz. 24 rozpoczęcie biernego oporu. — Organi- zacje pocztowe motywują swą decyzję odmówie- niem im ze strony rządu podwyżki płac.

KRONIKA.

Niedziela 2 grudnia.

D-ls: Bibjany.
Jutro: Francisz. Ksaw.
Wschód słońca—g. 7 m. 15
Zachód „ „ g. 14 m. 59

METEOROLOGICZNA.

— Sposzczenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 1 XII. b. r. Ciśnienie średnie 756. Temperatura średnia +1 stop. C., opady — wiatr przeważający południowy.
Uwagi: pochmurno, minimum na dobę +0 stop. C., maksimum +2 stop. C.
Tendencja barometryczna: wzrost ciśnienia

URZĘDOWA.

— Posiedzenie wydziału wojewódzkiego. Jutro 3 grudnia odbędzie się drugie posiedzenie wydziału wojewódzkiego. Na porządku dziennym znajdują się 21 spraw w większości o umorzenie podatków miejskich i zatwierdzenie podatkowych budżetów powiatowych.
— Zjazd starostów woj. wileńskiego. W dniach 6 i 7 b. m. odbędzie się w Wilnie zjazd starostów województwa wileńskiego. Obecnie Urząd Wojewódzki opracowuje referaty jakie mają być wygłoszone na zjeździe. Ze względu na zrozumiałych spraw gospodarczych w pierwszym rzędzie będą tematem obrad.
— Konferencja w sprawie gospodarki rybnej. W sprawie racjonalnej gospodarki rybnej w województwie wileńskim odbył konferencję z p. wojewodą, dyrektorem Lasów Państwowych p. Szemiota. (x)

SPRAWY PRASOWE.

— Niefortunny początek. W dniu wczorajszym na mocy zarządzenia odnoszących władz administracyjnych organa policyjne przeprowadziły konferencję Nr 1 czasopisma białostockiego „Do Pracy” za wyprodukowanie kilku artykułów, treści, których zawierała cechy przestępstwa przewidziane w § 129 K. K. i art. 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie prasowym.

Z UNIwersYTETU.

— Wykłady Powszechne Uniwersyteckie. Dnia 2 grudnia b. r. o godz. 7-ej wieczorem w sali Śniadeckich Uniwersytetu (ul. S-to Jańska 10) odbędzie się Wykład Powszechny prof. dr-a Mieczysława Limanowskiego p. t. „Co to jest regionalizm?”. Wstęp—50 gr., dla młodzieży—20 gr.

WOJSKOWA.

— Dokumenty b. żołnierzy austriackich — obywateli polskich. Ministerstwo Obrony Narodowej w Pradze nadsyła obecnie do archiwum wojewódzkiego w Warszawie dokumenty byłych żołnierzy austriackich-obywateli polskich. — Dokumenty te po uporządkowaniu zostaną przesłane do powiatowych Komend Uzupoleń według miejsca przynależności tych żołnierzy w czasie służby w byłej armii austriacko-węgierskiej. — Praca ta zostanie ukończona w styczniu — Celem więc wydostania tych dokumentów zainteresowani winni zwracać się nie do władz czesko-słowackich, ani do poselstwa polskiego w Pradze, lecz do tej P. K. U., na której terenie petent miał przynależność do gminy w czasie służby w byłej armii austriacko-węgierskiej.

Z POLICJI.

— Inspekcja policji powiatowej. W dniach najbliższych inspektor główny Policji Państwowej Wróblewski udaje się na inspekcję policji w poszczególnych powiatach województwa wileńskiego.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— W T-wie Im. J. Łaskiego. Dnia 7 i 8 w niedzielę o godz. 7 i pół w Tow. Im. Jana Łaskiego (Zawalna 1) referat p. Wacława Głazberta Studnickiego O protestantach francuskich. Wstęp wolny. Godzcie mile widziani.
— Akademia Przeciwwgruzlicza. Staraniem Wileńskiego Towarzystwa Przeciwwgruzliczego, z okazji Tygodnia Policyjnego Domu Zdrowia dla walki z gruźlicą odbędzie się dnia 2 grudnia r. b. o godzinie 12-ej w sali kinoteatru Hejlos, ul. Wileńska 38, Akademia Przeciwwgruzlicza, na którą

złożą się: 1) Zagajenie — p. dr. A. Borowski, wiceprezes Wil. Tow. Przeciwwgruzliczego, 2) O istocie gruźlicy — p. dr. F. Pawłowicz, 3) Zwalczanie gruźlicy — p. poseł na Sejm dr. S. Brokowski, 4) Wyświetlenie filmu „Policyjny Dom Zdrowia”. Wstęp dla wszystkich wolny.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— Karty rzemieślnicze. Jak się dowiadujemy, karty rzemieślnicze będą wydawane w Wydziale Przemysłowym Magistratu wyłącznie do dnia 15 grudnia b. r. Po tym terminie na opeczętanych rzemieślników nakładane będą kary pieniężne. Do chwili obecnej w Wydziale Przemysłowym nie zostało odebranych blisko 2 tys. kart rzemieślniczych.

Z KASY CHORYCH

— Kasa Chorych m. Wilna najmniejszym podaje do wiadomości ogółu ubezpieczonych, że ambulatorium dentystryczne, mieszczące się przy ul. Dominikańskiej 15, z dniem 3 grudnia b. r. zostaje przeniesione do nowego lokalu przy ul. W. Pohulanka 18 (parter) m. Nr 27 i w tymże dniu rozpocznie przyjmowanie chorych w następujących godzinach: od 9.30 do 11.30, od 12 do 2-ej i do 5 do 7.30 wieczór.

NADESLANE.

— Wydawnictwo Gutenberga przystąpiło do wydania Wielkiej Powszechnej Encyklopedji, największego dzieła w swoim rodzaju jakie kiedykolwiek ukazało się Polsce, z olbrzymią treścią 4 milionów słów i 10 tysięcy różnych ilustracji. Encyklopedia stanowi niezbędną potrzebę każdego kulturalnego człowieka i powinna się ona znajdować w każdym domu. Encyklopedia informuje we wszystkich o wszystkim i można się z niej nauczyć więcej, niż z każdej innej książki.

Do dzisiaj mogli sobie na takie dzieło pozwolić tylko bogactwo, ale warunki Wydawnictwa Gutenberga, znane w całej Europie, umożliwiając każdemu stać się właścicielem Encyklopedji.

W naszym interesie musi każdy przeczytać ogłoszenie, zamieszczone w dzisiejszym numerze tego pisma. 3958

— Sprostowanie. W ogłoszeniu wydrukowanym w dniu wczorajszym od personelu Firmy Philips z wyrazami współczucia p. inżynierowi Brinkierowi z powodu zgonu jego brata wkładł się błąd, a mianowicie wydrukowano p. Brinkierowi, gdy winno być: p. Brinkierowi.

Teatr i muzyka.

REDUTA (na Pohulance).

Dzisiaj popołudniu przedstawienie popularne dramatu Miereckiego „Car Paweł I”. Postać tytułową odwodzi J. Karbowski.
Początek o godz. 15-ej (3-ej).
Bilety w cenie od 50 gr. wcześniej są do nabycia w „Orbisie” i od godziny 13-ej w kasie teatru.

Wieczorem o godz. 20-ej po raz trzeci „Kordjan” w premierowej obsadzie z Juljuszem Osterwą w postaci tytułowej.
Jutro, w poniedziałek, dn. 3 bm. — „Kordjan”.

TEATR POLSKI (sala „Lutnia”).

— Dzisiaj po raz drugi ostatnią nowość repertuaru, święta komedia St. Kiedrzyńskiego „Powrót do Grzechu”.

— Dalsze przedstawienie szkolne. Dzisiaj o g. 3 pp. specjalnie dla młodzieży grana będzie wesoła komedia J. Korzeniowskiego „Stary Kawaler”.

— Przedstawienie popołudniowe. Jako druga popołudniówka, grana będzie prześmieszna krotkoczwila „Co on robi w nocy?”. Początek o g. 5 m. 30.

— Drugi połączony koncert Sergjusza Benozzi. Dzisiaj o g. 12 m. 30 pp. odbędzie się w Teatrze Polskim drugi i nieodwołalnie ostatni połączony koncert poranek Sergjusza Benozzi.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.
Fala 435 mtr.

NIEDZIELA, dn. 2 grudnia 1928 r.

10.15—11.45. Transmisja nabożeństwa z Katedry Poznańskiej. 11.56 — 12.10. Transmisja z Warszawy: Sygnał czasu, hejnał z Włocławka

Zagadkowy strzał do emigrantki litewskiej.

Wczoraj w schronisku dla emigrantów litewskich przy ulicy Antokolskiej 54-a miał miejsce wysoce zagadkowy wypadek. Około godziny 9 wiecz. do schroniska zgłosił się jakiś nieznajomy który poprosił jedną z emigrantek 19 letnią Marię Gregorowiczówną o chwilę rozmowy.
Gdy Gregorowiczówna wyszła przed dom nieznajomy wy dobył nagle z kieszeni rewolwer i celując w wystraszoną dziewczynę—strzelił. Poza powierzchownem zerwaniu naskórka na twarzy Gregorowiczówna nie odniosła żadnych obrażeń. Sprawca strzałów zdołał zbiec. Powiadomiona policja wszczęła energiczne śledztwo. (x)

kiej w Krakowie, oraz komunikat meteorologiczny. 12.10—14. Transmisja poranku symfonicznego z Filharmonji Warszawskiej. Wyk.: Orkiestra Filh. pod dyr. Józefa Ozimńskiego, M. Breslanerówna (fort.) i S. Nilsen (śpiew). W programie utwory B. Wagnera i Fr. Liszta. 14.00 — 15.00. Transmisja odczytów rolniczych z Warszawy. 15.15 — 17.20. Transmisja z Filharmonji Warszawskiej. Recital skrzypcowy Vasy Priheda. W programie R. Strauss, Czajkowski, J. Bach i inni. 17.20—17.45. Transmisja z Warszawy: „Idea bohaterstwa narodowego w literaturze polskiej” odczyt wygł. Z. Niemojewska-Gruszczyńska. 17.45—18.00. Transmisja z Warszawy: Aktualja — wygł. przez Bielecki. 18.00 — 19.00. Transmisja koncertu popularnego z Warszawy. W programie utwory J. Straussa w wyk. orkiestry P. R. pod dyr. Józefa Ozimńskiego, orsz p. T. Bocheński (recytacja). 19.00—19.20. Odczyt w języku litewskim wygł. Jozef Kraunajtis. 19.20—19.45. Transmisja z Warszawy. Z wędrowki po Słowaczynie” odczyt wygł. Ki.Z. Kintopowa. 19.45 — 20.00. Odczyt programu na powieździale, komunikat i sygnał czasu z Warszawy. 20.00 — 20.25. Transmisja z Warszawy. „Rozrywki umysłowe” wygł. C. Jabłonowski. 20.30 — 22.00. Transmisja koncertu poświęconego twórczości J. Rossiniego z Warszawy. Wyk. orkiestra P. R. pod dyr. J. Ozimńskiego, J. Zapolska (sopran) i prof. L. Urstein (akomp.). 22.00—23.30. Transmisja z Warszawy. Komunikaty: P.A.T., policyjny, sportowy i inne oraz muzyka taneczna.

PONIEDZIAŁEK, dn. 3 grudnia 1928.

11.56—12.10. Transmisja z Warszawy: Sygnał czasu, hejnał z Włocławka w Krakowie, oraz komunikaty. 16.10—16.30. Odczytanie programu dziennego i chwila litewska. 16.30 — 16.45: Komunikaty L. O. P. 16.45 — 17.10. Odczyt z okazji „Tygodnia Policjanta” wygł. komisarz P.P. Stefan Basiński. 17.10 — 17.35: Legendę historyczną o św. Mikolaju opowie młodzieży Marja Kwo-

wałęsających się po mieście żebraków. Zatrzymano 23 osoby. (x)

— Zdarto maskę z oszuczudanta. Donosiliśmy, że wiadom śledczym m. Wilna udało się przyaresztować wodnego jednego z urzędów pocztowych w Warszawie Andrukiewicza, który sprzeniewierzył 10.000 złotych. Dalsze dochodzenie wykazało, że Andrukiewicz ukrywał się pod fałszywym nazwiskiem Wiktora Adamskiego, a metrykę na nazwisko Adamskiego sfałszował i sprzedał Andrukiewiczowi Jakób Zatkand, (Ponarska 18) znany już wędzom z tego rodzaju fałszerstw. Zatkanda aresztowano i przekazano władzom sądownym. (x)

Zmiany w sądownictwie.

— Członek Sądu Okręgowego, p. sędzia Antoni Borejko mianowany został sędzią śledczym do spraw wyjątkowego znaczenia w okręgu wileńskiego Sądu Apelacyjnego.

Sędzia Sądu Okręgowego p. Adam Jundziłł przeszedł na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Wilnie.

Dotychczasowy sędzia Sądu Okręgowego p. Juljusz Janicki zamianowany wiceprezsem i otrzymał funkcję pomocnika prezesa Sądu dla spraw administracyjnych i gospodarczych.

Sędzię śledczego zaproszonego z Grodna p. Stanisława Kuszykiewicza przeniesiono na takie stanowisko do Wilna.

B. starosta dziśnieński p. Michał Staniszeński otrzymał stanowisko sędziego pokoju w Międzywojewódzkiego.

Z powodu nominowania członków Sądu Okręgowego p. Borejkę i Jundziłła grono sędziów i prokuratorów żegnało ustępujących bankietem.

Prezesa Sądu Okręgowego zastępował wiceprezes wydz. karnego p. Ant. Owsianko zaś prokuratora przy tymże sądzie reprezentował prokurator kameralny, p. Kryczyński.

W czasie bankietu wygłoszono cały mereg przemówień, w których podkreślano zasługi i zasady obu ustępujących kolegom.

Chory kierownik wydziału karno-skarbowego sędzia Haurykiewicz oraz wiceprezes Pietkiewicz zajęty w tym czasie służbowo nadesłali listy pożegnania, które w czasie bankietu odczytał p. sędzia Kontowit.

Śród miłego nastroju bankiet przeciągnął się kilka godzin. Kr.

Na wileńskim bruku.

— Ujawnienie sprawców kradzieży weksli. Dnia 29 z. m. w firmie ekspedycyjnej „Konkurencja Warszawska” przy ul. Kwiatowej Nr 7 dokonano kradzieży weksli na sumę 14.500 zł. Władze śledcze wykryły sprawców kradzieży w osobach Aleksandra Dowbora i Jana Matejwicza, zamieszkałych w tym samym domu przy ul. Kwiatowej Nr 7. Weksle odnalezione i zwrócono właścicielowi, zaś obu sprawców oddano do dyspozycji Sędziego Śledczego I-go Okręgu. (x)

— Pierwszy krok w walce z żebractwem. Wczoraj organa policyjne zarządziły obławę na

BEZPŁATNIE

WIELKA POWSZECHNA ENCYKLOPEDIA WYDAWNICTWA GUTENBERGA

W ośmiu krajach europejskich pracuje Wydawnictwo Gutenberga nad rozpowszechnianiem dzieł wszechświatowej literatury, i praca nasza wydała wspaniałe wyniki. Miliony ludzi znajdują się dzięki nam w posiadaniu wartościowych bibliotek domowych, będących radością każdego kulturalnego człowieka.

Dzisiaj przystępujemy do wydania największego naszego dzieła

WIELKIEJ POWSZECHNEJ ENCYKLOPEDIJI WYDAWNICTWA GUTENBERGA

Do dzisiaj posiadanie tak wspaniałego dzieła było udziałem bogaczy, ale dzisiaj każdy może stać się właścicielem

WIELKIEJ ENCYKLOPEDIJI

gdyż my damy każdemu czytelnikowi tego pisma całkowite wydanie bezpłatnie, o ile natychmiast nadesłanie niżej załączony kupon pod adresem naszej centrali w Krakowie, a światowa marka naszej firmy gwarantuje czytelnikowi, że dotrzemy naszymi przyrzeczeń.

ENCYKLOPEDIA WYDAWNICTWA GUTENBERGA

ukaze się w dużym formacie, w 150 zeszytach, w których blisko 4.000.000 słów i 10.000 różnych ilustracji złożą się na potężne dzieło, informujące **wszystkich o wszystkim**. W każdej rodzinie powinna się znajdować nasza Encyklopedia, z której każdy może czerpać niesłychane bogactwa.

Tylko opakowanie i koszt reklamy wymagają zwrotu kosztów w wysokości 35 groszy od zeszytu. Każdy ma również okazję otrzymać Encyklopedję w sprawie po bieżącej niskiej cenie, na co otrzyma wyczerpujące wyjaśnienia w naszym prospekcie.

Prosimy nie przysyłać zgóry żadnych pieniędzy wzgl. znaczków. Zamówienia są ważne tylko dla kuponów, otrzymanych w ciągu 10 dni.

WYDAWNICTWO GUTENBERGA
Kraków, Wolska 19 a

Niżej podpisany życzy sobie otrzymać bezpłatnie Powszechną Encyklopedję Wydawnictwa Gutenberga

Imię i nazwisko: _____
Dokładny adres: _____

Kupon Nr. 1523

Pierwszorządny zakład krawiecki **L. Kulikowskiego**
b. krojczy pierwsz. firm Warszawskich.
Wilno, ul. Wielka 13.

Wykonuje ubrania męskie, palta jesienne i zimowe. Wielki wybór materiałów i gotowych ubrań. Na święta poleca smokingi, fraki, żakiety wykonane przez najlepszych sity fachowce. Ceny przystępne. Za gotówkę i na raty. Przy sklepie pracownia ubrań damskich. Wykonuje wszelkie roboty podług najnowszych fasonów.

KOŁDRY
z rozmaitych materiałów i najlepszej waty
wyrabia i sprzedaje znana firma

B-cia Chanutin
Wilno, Niemiecka 23,
firma egz. od r. 1890.
Sprzedaj również na RATY. 3953
Obstalunki są wykonywane w ciągu 24 godzin.

Potrzebni korespondent - stenografista, oraz praktykancki-biurowi.
Zgłaszać się: „Polski LLOYD”. Słowackiego 27. 3944

Zgubiono książkę wojsk. wydaną przez P. K. U. Świętiany rocz. 1898 na imię Michała Kumiszcza zam. w Koniciniach gminy Szemietowszczyzna unieważnia się. 3938

ŁÓŻECZKO
dziecinne sprzedam.
Kasztanowa 5—7.
5—6 po pol. 3927

Dom murowany z tynką ościaną o 3 mieszk. po 4 pokoje, w stanie dobrym. Placu około 120 sąż. kw. sprzedamy zaraz dogodnie.
Dom H.-K. „Zachęta”
Mickiewicza 1, telef. 9-05. 1911

Jest do odstąpienia udział w kooperatywie budujące się domu mieszkalnego. Zgłoszenia osobiste ul. Dobra Nr 1, mieszkanie inżyniera Adolpha codzień od godziny 4-ej do 7-ej popoł. 3928-0

Przeplisniemy na maszynach tanio, szybko i fachowo
Wileńskie Biuro Komisowo Handlowe.
Mickiewicza 21, tel. 152. 3948

3.000 lub 5.000 dolarów poszukujemy do ulokowania na mocne zabezpieczenie hipoteczne
Wileńskie Biuro Komisowo-Handlowe
Mickiewicza 21, tel. 152 3946

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne prof. Sekutowicza. Warszawa, Żórawia 42. Kursy wycząją listownia: buchalterji, rachunkowości kunkpieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, plowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów. 3572

Perłomuttera Ultramarina jest bezwzględnie najlepszą i najwydatniejszą farbą do bielizny, wapna i celów malarskich. Odnaczona na wystawach w Brukseli, Medjolanie i Paryżu złotymi medalami.
Biuro Fabryki Ch. Perłmuttera, Lwów, Słowacka 26.
Wszędzie do nabycia. 3960

LECZNICA Litewskiego Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej Wilno, ul. Wileńska 28. Telefon Nr. 846.

W przychodni przyjmują lekarze specjaliści: Choroby wewnętrzne od 11—2; chirurgiczne od 1—2; kobiece 11—1; oczu 12—2; uszu, nosa i gardła od 11—1 popoł. zębów 10—11; skórne i weneryczne od 2—2 1/2; nerwowe 1—2; dziecięce od 11—12 i od 2—2 1/2.

W szpitalu oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny. Leczenie promieniami, fotografowanie, prześwietlanie. Diatermia. Kwarcowa lampa. Solux. Elektryczne wanny. Laboratorium analityczne.

Gabinet Roentgena i elektro-leczniczy.

Miejski Kinematograf Kulturalno-Oświatowy SALA MIEJSKA (Ostrobramska 5)

Od dnia 28 listopada do dnia 2 grudnia 1928 r. włącznie będzie wyświetlany film: „Pan dyktator — to ja” Farsa w 10 akt. W roli głównej HAROLD LLOYD. Kasa czynna od godz. 3 m. 30. Początek seansów od godz. 4-ej. Następnym programem: „NIEZWYCZĘŻONA FREGATA”.

KINO „HELIOS” Wileńska 38.

Dziś! Hold Francji dla geniusza Polski! Niesmiertelny dramat wielkich uczuć wielkiego człowieka p. t. „MIŁOŚĆ I ŁZY SZOPENA” najpiękniejszą epokową arcydzieło miłości i tęsknoty. W roli Szopena... Pirre Blanchard. Arystokracja polska i francuska. „Koncert” podczas seansów od g. 6 z udziałem znanej śpiewaczki Powstańcy, żołnierze rosyjscy etc. p. Zubowicz, która wykona utwory Fr. SZOPENA. Dla młodzieży dozwolone. Seansy o godz. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO „POLONIA” Mickiewicza 22

Dziś ostatni dzień! Dziś dawno oczekiwany film doby obecnej, ze złotej serii „grupy wielkich gwiazd ekranu” wytwórni „United Artists”. Przepiękny poemat miłości i poświęcenia p. t. „RAMONA” (Biały Orzeł) EDWINA CAREWE. Rzeczą dzieje się w Kalfornji. Przepiękna sielanka miłosna na tle cudnych krajobrazów Argentvńskich. Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.25.

KINO „Piccadilly” WIELKA 42

Ostatnia nowość 1928. Tragedja upadłej kobiety Smutne zdarzenie z życia zatrzaconej ulicy i suteren społecznych, gdzie elfans i sutener w szatański sposób znucają się nad ofiarami. Stosujący dramata w 12 akt według słynnego dramatu WILHELM BRAUNA p. t. Tragedja ulicznych nych dawno niewidziana ASTA NILSEN i HERMAN PICHA.

KINO „LUX” Mickiewicza 11.

Dziś! Największa sensacja ekranów zagranicznych! Niebawem urozmaicona i emocjonująca akcja rozgrywająca się na tle naj-słodowniejszych zakątków Europy i Ameryki, p. t. „Książę Seliman” s. MAURYCEGO DEKOBRY. W rolach głównych Olaf Flord, Annetta Benson i Choura Milena. Czar i urok pięknej Wenecji, Riever i Florydy. Palarnie opium w dzielnicy Chińskiej w New-Jorku. Olsniwiający przepych wystawy. Zawrotne tempo akcji.

KINO „WANDA” Wileńska 30.

Dziś! Najnowsze arcydzieło! Kobieta na Torturach dramat wy-rafinowanej kusiela w 12 akt. oraz tragedia niesłusznych podejrzeń odbierających cześć naj-złotniejszej kobiety. W rol. gł. czarująca piękna LILI DAMITA, bożyszcze kobiet WŁODZIMIERZ GAJDAROW i uroczą Vivian Gibson.

Kino Kolejowe „Ognisko” (obok dworca kolejowego).

Dziś i dni następnych! WALKA NAMIĘTNOŚCI (Wychowanie księcia) Porywający 10 aktowy dramat Zwycięstwo miłości! Przepiękny film o nadzwyczajnie bogatej wystawie i niezwykle zajmującej treści na tle miłości jednego z królów do baletnicy. Eddy Purviance i Piotr Baczew. Całkowity dochód z seansu w niedzielę. W rolach głównych uroczą Edy Purviance i Piotr Baczew. 1ę 2-XII na fundusz „Tygodnia Policianta”. Początek o godz. 5-tej pop. Ceny miejsc zwykłe. W niedzielę i święta o godz. 4-ej. 3923

„M. GORDON” ul. Niemiecka 26. Wielka doroczna WYPRZEDAŻ RESZTEK i wysortowanego towaru. MATERJAŁY damskie i męskie, zimowe i letnie kamgarny, szewloty, wełna, jedwab. Ceny wyjątkowo niskie.

OPONY GOOD YEAR. Żadne inne OPONY nie służą tak pewnie, jak OPONY GOOD YEAR. Jakość tych opon, dostosowanych do użycia w najtrudniejszych warunkach, uczyniła im została przez specjalnie elastyczną i niezwykle trwałą tkaninę z materiału „SUPERT-WIST”. Opony te posiadają wyjątkową siłę pociągową dzięki protektorowi o znanym profilu „All Weather”, pozwalającemu na pełną szybkość przy bezwzględnej bezpieczeństwie. Jeżeli was interesuje ekonomiczna w użyciu opona Stosujcie OPONY GOOD YEAR. Przedstawiciel J. WŁODAWSKI, Wilno, Ul. Wielka 29, tel. 631.

KURS SPOŁECZNY organizowany przez Towarzystwo „Służba Obywatelska” rozpoczyna wykłady 6. XII. r. h. Zapisy co dzień o godz. 10—1 p. p. w szkole Przemysłowo-Handlowej (Królewska 4).

I. LAM I SYN WILNO, WIELKA 52/54 (wejście z bramy) 3559 0. KAPELUSZE filcowe, pluszowe DAMSKIE I MĘSKIE ze starych na najnowsze fasony przerabiam, czyszczę i farbuję tylko w specjalnym naszym zakładzie.

„KONTINENTS” ŚNIEGOWCE I KALOSZE TRWAŁE I ELEGANCKIE. Wielki medal złoty WILNO 1928 — ŻĄDAJCIE WSZĘDZIE — B-cia TROCCY WILNO, Niemiecka 26. Telef. 625.

Węgiel i KOKS węgony orsz tonnowo w zaplombowanych wozach M. Deull, w Wilnie Jagiellońska 3-6, tel. 811. Skład: Polski Lloyd, Słowackiego 27, tel. 279 3954

KONKURS. Wydział Powiatowy Sejmiku Wileńsko-Trockiego ogłasza konkurs na stanowisko Naczelnego lekarza Sejmiku z siedzibą w Wilnie. Uposażenie p/g VI st. st. plus 15% dodatku komunalnego. Dłety za wyjazdy. Podania z załączeniem życiorysów oraz odpisów dyplomów i referencji z poprzedniej pracy społeczno-lekarskiej należy kierować do dnia 20 grudnia b. r. do Wydziału Powiatowego w Wilnie, ul. Wileńska 12. Przewodniczącą Wydziału Powiatowego Starosta Wileńsko-Trocki (—) J. Radwański.

SKÓRKI FUTRZANE wszelkiego rodzaju, a mianowicie: BARANKI, LISY, KOZY, WYDRY, KRÓLIKI, TCHÓRZE, TOMAKI oraz wszelkie inne garbujemy i farbujemy w pierwszorzędnym giutunku Podług wypróbowanego systemu Lipskiego HURTOWO I DEBALICZNIE. Fabryka nasza istnieje od 1911 roku. KEILICH I GOLDA ŁÓDŹ, ul. Wólczańska 257, tel. 30-01. Przesyłki skutecznia się pocztą za zaliczeniem.

Szkoła pisania na maszynie o nowych metodach nauki, została otwarta przy Generalnym Biurze „ADMINISTRACJA” Wielka 42. Zgłoszenia przyjmują się codziennie od 12—2 i od 5—7. 3914

Od r. 1843 istnieje Wilenkin UL. Tatarska 20 MEBLE jadalne, syplalne, i gabinetowe, kredensy, stoły, szafy, łózka i t. d. Wykwintne-Mocne Niedrogo. na dogodnych warunkach i na raty. 1564

SPRZEDAM wille Druskieniki, Jasna 4 (nad „Kotniczanką”) 8 pokojowa, światło elektryczne, plac 2165 metr. kw. najwlecej dającymu. Oferty: Wronki poznańskie Dr. Kapliński. 3841

Przyjmę wspólniczkę z małym kapitałem do prowadzenia mleczarni, piwiarni i jadalni i praktyczną ekspedjentkę, lub odstałe lokal. O warunkach: Kalwaryjska 20. (Mleczarnia) 3895

PROWINCJA! WYJAZD do Warszawy ZBYTECZNY! Załatwiamy wszelkie zlecenia w sądach, urzędach państw. i komunalnych, instytucjach finansowych i wszystkich innych. Interwencje, zastępstwa, porady, informacje we wszelkich sprawach. Widykacje weksli i należności. Wywiady. BIURO „Pomoc prawno-handlowa” Warszawa, Nowy-Świat 28. Prosimy załączac znaczki pocztowe na odpowiedź 3628-4. Korespondenci w całej Polsce poszukiwani 3628-4

Trwałe i eleganckie KALOSZE I ŚNIEGOWCE „KWADRAT” Grand-Prix Białystok 1928. Wielki medal złoty Wilno 1928. JAKOŚĆ GWARANTOWANA. QUADRAT GRAND-PRIX Riga 1928. ŻĄDAĆ WSZĘDZIE. SKŁAD Fabryczny M. ZŁATIN WILNO, Niemiecka 28, telef. 13-21. 3952

Na Gwiazdkę!!! Zabawki, lalki, ozdoby choinkowe w pomini dla dorosłych. Kalendarze najrozmaitsze, wielki wybór, ceny b. przystępne. W. Borkowski Mickiewicza 5. Telefon 372. Piła Św. Jafska. Telefon 371. 3937-2

OSZCZĘDNOŚCI w każdej sumie lokujemy na absolutnie pewne zabezpieczenie i na dogodnych warunkach Wileńskie Biuro Komissowo-Handlowe Mickiewicza 21 tel. 152. 3945

Akuszerki Akuszerka Maria Brzezina przyjmuje od 9 rano do 7 w. ul. Ad. Mickiewicza 30 m. 4. W. Zdr. Nr 3093. 3924

LEKARZE-DENTYŚCI LEKARZ-DENTYSTKA JULJA Bilunas-Matjoszajitis Przyjm. 12—2 i 3—5, ul. Jagiellońska 9—3. 3685

Informator grodzieński Zabiegi kosmetyczne, parowatry, Sclenianie nóg, masaż elektryczny w gabinecie dyplomowanej specjalistki Wandy Czeczot przy fryzjerii Zaleskiego w Grodnie, ul. Dominikańska 22. 3649-0